

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากการศึกษาจะช่วยทำให้บุคคลในชาติมีคุณภาพ ดังที่ ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2511) ได้กล่าวไว้ว่า "การศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งที่รัฐใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม การจัดการศึกษาอย่างดีย่อมส่งผลให้พลเมืองของประเทศ เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ"

และพลศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่งที่มีมุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม นับได้ว่าเป็นการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญกับการจัดการศึกษาของไทย (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2527) ดังจะเห็นได้จากการศึกษาที่พลศึกษาได้ถูกบรรจุให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรโรงเรียน ในทุก ๆ แผนการศึกษาชาติ และในแผนศึกษาแห่งชาติฉบับ พุทธศักราช 2535 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) ก็ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจนว่า "มุ่งพัฒนาบุคคลทั้ง 4 ด้าน อย่างสมดุลและกลมกลืนกัน คือ ทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม และการที่จะให้ผู้เรียนสามารถที่จะบรรลุตาม จุดมุ่งหมายของพลศึกษาได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน เป็นสำคัญ"

จากความสำคัญของโปรแกรมพลศึกษา เวสต์ และบุชเชอร์ (Wuest and Bucher, 1991) ได้กล่าวว่า "วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่จะได้รับจากการเรียนพลศึกษานั้นจะบรรลุผลได้อย่างไร ต่อเนื่องเมื่อมีโปรแกรมพลศึกษาที่ดี" และวรศักดิ์ เพียรชอบ (2527) ก็ได้กล่าวไว้อีกว่า

การที่วิชาชีพพลศึกษาจะเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับว่าครูพลศึกษาสามารถจะจัดโปรแกรมพลศึกษาเพื่อนักเรียนได้รับประโยชน์จากวิชาพลศึกษามาก วิชาพลศึกษาก็จะเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญ ครู ผู้บริหาร ตลอดจนนักเรียนและผู้ปกครองก็จะเห็นความสำคัญในวิชาพลศึกษา และต้องการสนับสนุนให้มี

การเรียนการสอนวิชาพลศึกษาต่อไป แต่ถ้าการจัดโปรแกรมพลศึกษากลับตรงกันข้ามกับที่กล่าวนี้ แม้ว่าวิชาพลศึกษาจะเป็นวิชาหนึ่งที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรก็ตาม ทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหาร ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก็คงจะไม่สนับสนุนให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนเท่าที่ควร

นอกจากความสำคัญของโปรแกรมพลศึกษาดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการประเมินโปรแกรมพลศึกษาก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการประเมินโปรแกรมพลศึกษาจะช่วยในการปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมพลศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ลาพอร์ต (LaPorte, 1968) ที่ได้กล่าวถึงการประเมินโปรแกรมพลศึกษาไว้ว่า "การประเมินโปรแกรมพลศึกษาจะช่วยให้ทราบข้อบกพร่องต่างๆ ของโปรแกรมพลศึกษา อันจะเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงโปรแกรมพลศึกษาให้ดียิ่งขึ้น"

บูควอลเตอร์ (Bookwalter, 1967) ได้กล่าวถึงจุดหมายของการประเมินโปรแกรมพลศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อเตรียมแนวทางการพัฒนาโปรแกรมพลศึกษาอย่างมีลำดับขั้นตอน
 2. เพื่อเปรียบเทียบโปรแกรมพลศึกษากับสถาบันอื่น ๆ โดยอาจจะเปรียบเทียบโดยส่วนรวมหรือเพียงบางด้านที่สนใจก็ได้
 3. เพื่อให้ทราบว่าโปรแกรมพลศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้ถึงระดับมาตรฐานแล้วหรือยัง ถ้ายังก็สามารถที่จะปรับปรุงได้อย่างทันทีทันใด
 4. เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาโปรแกรม ในด้านการผลิตบุคลากรทางพลศึกษา
- จะเห็นได้ว่า การประเมินโปรแกรมพลศึกษาจะช่วยให้ทราบว่าส่วนใดบ้างที่ติดอยู่แล้วควรให้การสนับสนุนต่อไป หรือส่วนใดบ้างที่เป็นจุดอ่อน หรือข้อบกพร่อง ซึ่งควรที่จะทำการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และผลที่ได้จากการประเมินนั้นยังเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้ให้มีการส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ต่อไป นอกจากนี้ชาอุทัย ขอบธรรมสกุล (2537) ได้ทำการศึกษากับโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล และได้สร้างเกณฑ์ปกติวิสัยคุณภาพโปรแกรมพลศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลและเอกชนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลและเอกชน โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครก็มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา โดยจัดตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการเช่นเดียวกัน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของผลศึกษา เช่นเดียวกัน แต่ยังไม่มีส่วนที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโปรแกรมผลศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ผลที่ได้จากการประเมินสามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหารของโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาพลานามัย ครูผลศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาโปรแกรมผลศึกษาที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งจะ เป็นผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ถ้าผู้เรียนมีการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ตามที่กล่าวมาแล้วนี้ แสดงให้เห็นว่าการจัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ของการผลศึกษาอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้แล้วผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัย เพื่อประเมินโปรแกรมผลศึกษา และเปรียบเทียบโปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐกับโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อประเมินโปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบโปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ กับโรงเรียน

มัธยมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

โปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐกับโปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นหัวหน้าหมวดพลานามัยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ 104 โรงเรียน จำนวน 104 คน และจากโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ 33 โรงเรียน จำนวน 33 คน รวมทั้งสิ้น 137 โรงเรียน จำนวน 137 คน

2. การประเมินโปรแกรมพลศึกษาซึ่งแบบประเมินคุณภาพโปรแกรมพลศึกษาที่ ชาญชัย ขอบธรรมสกุล ได้พัฒนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2536 มาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 6 ด้าน คือ

- 2.1 ด้านการเรียนการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน
- 2.2 ด้านครูพลศึกษา
- 2.3 ด้านการบริหารหมวดพลานามัย
- 2.4 ด้านการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
- 2.5 ด้านการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
- 2.6 ด้านการจัดและบริหารวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ทางพลศึกษา

3. การประเมินโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ทำการประเมินในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบประเมินคุณภาพโปรแกรมพลศึกษาสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาของ ชาญชัย ขอบธรรมสกุล เป็นแบบประเมินที่สามารถนำไปประเมินโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาได้

2. ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากหัวหน้าหมวดวิชาพลานามัยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายถือว่าเป็นข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมผลศึกษา หมายถึง กระบวนการในการจัดและบริหารปัจจัยหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางผลศึกษาที่สามารถช่วยทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางผลศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การจัดและบริหารในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ ด้านการเรียนการสอนผลศึกษาขั้นเรียน ด้านครูผลศึกษา ด้านการบริหารงานหมวดวิชาพลาณามัย ด้านการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ด้านการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน และด้านการจัดและบริหารวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางผลศึกษา

การประเมินโปรแกรมผลศึกษา หมายถึง กระบวนการในการใช้ข้อมูลเพื่อตีความหมายหรือกำหนดระดับคุณภาพของโปรแกรมผลศึกษา โดยผู้ที่มีวุฒิทางผลศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งเป็นโรงเรียนเฉพาะนักเรียนชาย หรือนักเรียนหญิง หรือแบบสหศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่สังกัดกรมสามัญศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 1,500-2,499 คน

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 500-1,499 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลที่ได้จากการประเมินโปรแกรมผลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ กรมผลศึกษาสามารถให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนได้อย่างถูกต้อง

2. เป็นแนวทางในการที่จะปรับปรุงพัฒนาโปรแกรมผลศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถเกิดการพัฒนาด้านร่างกายอารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญาได้
อย่างสูงสุด
3. เป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย